

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет економіки та управління
Кафедра економіки, підприємництва та маркетингу

СИЛАБУС
нормативного освітнього компонента
ВИРОБНИЧА ПРАКТИКА

підготовки бакалавра
галузі знань 07 Управління та адміністрування
спеціальності 076 Підприємництво та торгівля
освітньо-професійної програми Підприємництво, торгівля та
біржова діяльність

Силабус освітнього компонента ВИРОБНИЧА ПРАКТИКА підготовки бакалавра підготовки бакалавра галузі знань 07 Управління та адміністрування, спеціальності 076 Підприємництво та торгівля за освітньо-професійною програмою Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

Розробники: Лялюк А.М., доцент кафедри економіки, підприємництва та маркетингу, кандидат економічних наук, доцент

Силабус погоджено:

Гарант освітньо-професійної програми

Світлана БОРТНІК

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри економіки, підприємництва та маркетингу

Протокол 1 від 29.08.2023 р.

Завідувач кафедри

Олена ПАВЛОВА

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній ступінь	Характеристика виду практики
Денна форма навчання	07 Управління та адміністрування, 076 Підприємництво та торгівля, Підприємництво, торгівля та біржова діяльність, Перший (Бакалавр)	Рік навчання 4
Кількість годин/кредитів ECTS 180/6		Семестр 7
		Консультації 12 годин
		Самостійна робота 168 годин
		Форма контролю: залік
Мова навчання	Українська	

II. Інформація про викладачів

Бегун Світлана Іванівна
 Науковий ступінь – кандидат економічних наук
 Вчене звання – доцент
 Посада – доцент кафедри економіки, підприємництва та маркетингу
 Контактна інформація викладача:
 Телефон 0662477740
 Електронна пошта: Begin.Svitlana@vnu.edu.ua

Бортнік Світлана Миколаївна
 Науковий ступінь – кандидат економічних наук
 Вчене звання – доцент
 Посада – доцент кафедри економіки, підприємництва та маркетингу
 Контактна інформація:
 Телефон: 0953267477
 Електронна пошта: Bortnik.Svetlana@vnu.edu.ua

Данилюк Тетяна Іллівна.
 Науковий ступінь: кандидат економічних наук
 Вчене звання: доцент
 Посада: доцент кафедри економіки і торгівлі
 Мобільний телефон: 0997395837
 E-mail: Danyluk.Tatiana@vnu.edu.ua

Павлов Костянтин Володимирович
 Науковий ступінь – доктор економічних наук
 Вчене звання – професор
 Посада – професор кафедри економіки, підприємництва та маркетингу
 Контактна інформація викладача:
 Телефон 0972830808

Електронна пошта: pavlov.kostiantyn@vnu.edu.ua

Павлова Олена Миколаївна
Науковий ступінь – доктор економічних наук
Вчене звання – професор
Посада – професор кафедри економіки, підприємництва та маркетингу
Контактна інформація викладача:
Телефон 098-503-8484
Електронна пошта: pavlova.olena@vnu.edu.ua

Сур'як Алла Володимирівна
Науковий ступінь – кандидат економічних наук
Вчене звання – доцент
Посада – доцент кафедри економіки, підприємництва та маркетингу
Контактна інформація викладача:
Телефон 0667759178
Електронна пошта: surjak.alla@vnu.edu.ua

Шостак Людмила Василівна
Науковий ступінь – кандидат економічних наук
Вчене звання – доцент
Посада – доцент кафедри економіки, підприємництва та маркетингу
Контактна інформація викладача:
Телефон 0503784882
Електронна пошта: shostak.lyudmyla@vnu.edu.ua

III Опис освітнього компонента

1. Анотація практики Виробнича практика є важливою складовою навчально-виховного та науково-дослідного процесу підготовки здобувачів освіти у вищих навчальних закладах і проводиться в організаціях різних сфер національної економіки, форм власності, розмірів, де є відповідна база. Здобувачі освіти можуть самостійно вибрати місце проходження практики.

Методичне керівництво здобувачами освіти під час практики здійснює керівник практики від університету шляхом проведення консультацій. Роботу студентів безпосередньо на підприємстві під час практики організовує керівник практики від підприємства.

2. Мета і завдання практики Метою виробничої практики є подальше поглиблення та закріплення теоретичних знань, отриманих студентами під час навчання в університеті, формування професійних умінь та організаційних навичок прийняття самостійних рішень, використання засобів обчислювальної техніки, методів аналізу та оцінки діяльності суб'єктів господарювання.

Завданнями виробничої практики є:

- оволодіння первинними навичками професійної діяльності;
- ознайомлення з основами організації підприємництва, торгівлі та біржової діяльності,
- вивчення показників роботи підприємств, організацій, установ, і виявлення можливостей підвищення ефективності їх діяльності;
- набуття навиків виконання аналітичних робіт та формування портфеля стратегій підприємства в ключових сферах його функціонування;
- формування знань, професійних умінь і навичок для прийняття самостійних рішень під час конкретної роботи в реальних ринкових і виробничих умовах;

- збір, обробка, аналіз та систематизація необхідних матеріалів для написання звіту, а згодом магістерської роботи.

3. Результати навчання (Компетентності) За результатами навчальної практики здобувачі освіти будуть компетентними у таких питаннях:

Загальні компетенції

ЗК-2. Здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях.

ЗК-5. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК-6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК-10. Здатність діяти відповідально та свідомо.

ЗК-11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Спеціальні компетентності (СК)

СК-1. Критичне осмислення теоретичних засад підприємницької, торговельної та біржової діяльності.

СК-2. Здатність обирати та використовувати відповідні методи, інструментарій для обґрунтування рішень щодо створення, функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур.

СК-4. Здатність застосовувати інноваційні підходи в діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

СК-5. Здатність визначати та оцінювати характеристики товарів і послуг в підприємницькій, торговельній, біржовій діяльності.

СК-6. Здатність здійснювати діяльність з дотриманням вимог нормативно-правових документів у сфері підприємницької, торговельної та біржової діяльності.

СК-9. Здатність до організації зовнішньоекономічної діяльності підприємницьких, торговельних і біржових структур.

Програмні результати навчання

ПРН-2. Застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.

ПРН-5. Організувати пошук, самостійний відбір, якісну обробку інформації з різних джерел для формування банків даних у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.

ПРН-9. Знати вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної і правової держави.

ПРН-11. Демонструвати базові й структуровані знання у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності для подальшого використання на практиці.

ПРН-14. Вміти застосовувати інноваційні підходи в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.

IV. Етапи практики

Етапи	Зміст, основні завдання, тривалість	Термін виконання	Кількість годин		
			Всього	Сам.роб.	Конс.
1. Підготовчий	Ознайомлення студентів з метою та завданнями практики, змістом практичних занять, веденням щоденника. Видача індивідуальних завдань	1-ий тиждень	3	2	1
3. Основний	1. Загальна характеристика та особливості діяльності		66	62	4

підприємства				
1.1. Назва, юридичний статус, адреса, реквізити підприємства, організаційно-правова форма.	1-ий тиждень	7	7	-
1.2. Історична довідка, спеціалізація, опис земельної ділянки та виробничих площ.	1-ий тиждень	7	7	-
1.3. Організаційна структура та структура управління підприємства.	1-ий тиждень	9	8	1
1.4. Опис продукції та структури її випуску, перспективи їх зміни.	1-ий тиждень	9	8	1
1.5. Опис виробничого процесу та технології виробництва.	2-ий тиждень	9	8	1
1.6. Характеристика сучасного стану та перспектив розвитку ринку.	2-ий тиждень	8	8	-
1.7. Особливості та специфіка діяльності суб'єкта господарювання	2-ий тиждень	8	8	-
1.8. Поточні та перспективні цілі діяльності підприємства.	2-ий тиждень	9	8	1
2. Аналізування результатів господарської діяльності підприємства		51	48	3
2.1. Динаміка основних показників діяльності підприємства	3-ий тиждень	8	8	1
2.2. Оцінка чисельності персоналу підприємства та ефективності його використання	3-ий тиждень	8	8	-
2.3. Оцінка показників забезпеченості та ефективності використання основних засобів підприємства	3-ий тиждень	8	8	-
2.4. Динаміка показників структури оборотних активів підприємства та ефективності використання	3-ий тиждень	9	8	1
2.5. Аналіз операційних витрат підприємства	3-ий тиждень	8	8	-
2.6. Динаміка фінансових показників діяльності підприємства	3-ий тиждень	9	8	1
3. Стратегічний аналіз діяльності підприємства та формування стратегії підприємства	4-ий тиждень	60	58	4
3.1. Аналіз місії та стратегічних цілей суб'єкта господарювання	4-ий тиждень	10	9	1
3.2. Аналіз зовнішнього середовища підприємства	4-ий тиждень	9	8	1
3.3. Дослідження мікросередовища	4-ий тиждень	-	8	-
3.4. SWOT-аналіз підприємства	4-ий тиждень	9	8	1
3.5. Вибір та обґрунтування методів	4-ий	8	8	-

	стратегічного аналізу	тиждень			
	3.6. Формування стратегічного набору досліджуваного підприємства	4-ий тиждень	10	9	1
4. Підсумковий	Захист результатів виконання завдань практики	4-ий тиждень (останній день практики) або на наступний день згідно розкладу	8	8	-
РАЗОМ			180	168	12

Вимоги щодо структури, змісту і порядку оформлення звіту з практики представлено у Методичних рекомендаціях до проходження виробничих практики

V. Політика оцінювання

Політика щодо академічної доброчесності

Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Усі звіти з практики перевіряються на наявність плагіату.

Здобувачам освіти потрібно пройти безкоштовний курс академічної доброчесності в університеті <https://vumonline.ua/course/academic-integrity-at-the-university/>

Належним чином оформлений звіт кожен здобувач освіти повинен здати після закінчення практики на перевірку керівникові практики від кафедри.

За результатами перевірки звіту, його захисту здобувачем освіти, а також спостереження за виконанням календарного графіку проходження практики надається детальна характеристика роботи здобувача освіти при отриманні практичних знань, що виражається виставленням комплексної диференційованої оцінки в залікову відомість і одночасно в залікову книжку кожного здобувача освіти.

Політика щодо дедлайнів та перескладання

Здобувач, який не дотримався вимог (завдання та графіку проходження практики), що отримав негативний відгук керівника та незадовільну оцінку під час захисту (що фіксується в екзаменаційній відомості), направляється на практику під час канікул або виключається з вузу у встановленому порядку. Здобувач, який повністю не виконав графік та завдання практики з поважних причин (тривала хвороба, тощо, що підтверджується відповідними документами) повинен написати заяву, на підставі якої розпорядженням деканату продовжується термін проходження практики. Після її завершення захист звіту проводиться на загальних підставах.

Роботи (звіти з практики), які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин.

VI. Підсумковий контроль

Залік відбувається у формі захисту звіту з практики. Максимальна оцінка 100 балів. Залік проводиться згідно розкладу.

До захисту допускаються здобувачі освіти, які представили у повному обсязі **звіт про проходження виробничої ї практики** та заповнений щоденник практики з підписом керівника практики від університету. Зарєстрований звіт передається на перевірку керівнику практики від університету. За результатами перевірки складається рецензія. Відзначені в рецензії недоліки

повинні бути усунені, матеріали подані на повторну перевірку. Захист звіту з практики приймає комісія, яку призначає завідувач кафедри з числа викладачів, з обов'язковим включенням до комісії керівника практики від університету. За результатами захисту виставляють диференційовану оцінку. Отримана здобувачем підсумкова оцінка у балах фіксується у 100-бальній шкалі з використанням Європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС). Захищений звіт про проходження виробничої практики зберігається на кафедрі.

Оцінювання відбувається згідно Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки від 30.08.2023 р. https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2023-09/2023_Polozh_pro_otzin.pdf

Система оцінювання знань студентів з навчальної практики

	Зміст роботи, що оцінюється	Кількість балів
1	Теоретична підготовка: <ul style="list-style-type: none"> – знання базової термінології; – володіння методами здійснення аналітичних та прикладних досліджень; – вільне оперування інструментами та методиками, обраними для виконання власних досліджень. 	15
2	Оцінювання процесу проходження практики: <ul style="list-style-type: none"> – дотримання термінів оформлення документації; – повнота зібраної інформаційної бази (звітності, нормативної документації тощо); – дотримання плану-графіка проходження практики. 	15
3	Якість виконання завдань практики: <ul style="list-style-type: none"> – глибина аналізу; – інформативна та змістова наповненість розділів звіту; – коректність розрахунків; – обґрунтованість висновків та пропозицій. 	20
4	Оцінювання звітної та допоміжної документації: <ul style="list-style-type: none"> – дотримання визначеної силабусом структури звіту; – якість оформлення щоденника та звіту з практики; – характеристика керівника практики; – наявність звітної документації у додатках до звіту, наявність коректних посилань; – відсутність плагіату (допустимий рівень при перевірці); – дотримання вимог до оформлення звіту з практики. 	30
5	Захист звіту з практики <ul style="list-style-type: none"> – зміст доповіді-презентації; – креативність підходу до оформлення доповіді-презентації; – вільне володіння матеріалом під час захисту; – ґрунтовні відповіді на запитання комісії з захисту звітів з практики. 	20
	Разом	100

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка
90 – 100	Зараховано
82 – 89	
75 - 81	
67 -74	
60 - 66	
1 – 59	Незараховано (необхідне перескладання)

Критерії оцінки звіту з проходження виробничої практики

«Відмінно» (А) Виставляється за якісно складений, відповідно вимогам, звіт про проходження виробничої практики, повністю розкритий зміст проходження практики за всіма розділами, що передбачені програмою практики, надання студентом чітких і повних відповідей на запитання членів комісії під час захисту практики.

«Добре» (В) Виставляється за якісно складений звіт про проходження виробничої практики, чітко розкритий зміст проходження практики за всіма розділами, що передбачені програмою практики надання студентом вірних відповідей на запитання членів комісії під час захисту практики.

«Добре» (С) Виставляється за чітко розкритий зміст проходження практики за всіма розділами, що передбачені програмою практики, надання студентом вірних відповідей на запитання членів комісії під час захисту практики, але які мають незначні неточності при формуванні

«Задовільно» (D) Виставляється за поверхнево розкритий зміст проходження практики за питаннями, що передбачені програмою практики, надання студентом відповідей на запитання членів комісії під час захисту практики, які мають поверхневий та неточний характер

«Задовільно» (Е) Виставляється за складений звіт про проходження практики, поверхнево розкриті питання проходження практики, що передбачені програмою практики. По окремих питаннях студент дає помилкові відповіді.

«Незадовільно» (Fх) Проставляється за невиконання програми практики, частковий розгляд питань, передбачених програмою практики, а також у випадку неточних та нечітких відповідей під час захисту, що свідчить про невиконання студентом цілей і завдань виробничої практики.

VII. Рекомендована література

1. Бандурка О.М., Ковальов Є.В., Садиков М.А., Маковоз О.С. Економіка підприємства: навч. посіб. / за заг.ред. О.М. Бандурки. Х.: ХНУВС, 2017. 192 с
2. Бойчик І. М. Економіка підприємства: підручник. Київ: Кондор, 2016. 378 с.
3. Бурик А. М. Планування діяльності підприємства: навч. посіб. Київ: Центр учб. л-ри, 2018. 260 с.
4. Господарський Кодекс України №436-IV від 16 січня 2003 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>.
5. Довідник кваліфікаційних характеристик працівників. URL: <https://www.kadrovik01.com.ua/article/3641-dovdnik-kvalifikatsynih-harakteristik-profesy-pratsvnikv-perek-vipuskv> (дата звернення: 24.04.2020).

6. Економіка підприємства : підручник / за заг. ред. С. Ф. Покропивного. 3-є вид., перероб. та доп. К. : КНЕУ, 2016. 528 с.
7. Економіка підприємства : підручник / за заг. ред. Л. Г. Ліпич. Луцьк : Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2020. 766 с
8. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» № 996-XIV від 16.07.1999 р. (зі зм. і доп.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>.
9. Закон України. Про ціни і ціноутворення. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5007-17#Text>.
10. Захарчин Г. М., Любомудрова Н. П., Винничук Р. О. Мотивування й розвиток персоналу: культурологічний аспект: монографія. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2015. 284с.
11. Кодекс законів про працю України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08>.
12. Козик В. В., Ємельянов О. Ю., Загорецька О. Я., Мельник В. М., Гудзь О. І. Економіка підприємства: навч. посіб. Львів: Вид-во «Простір-М», 2017. 406 с.
13. Кривов'язюк І. В. Економічна діагностика. 2-ге вид.: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2017. 456 с.
14. Купалова Г. І., Мурована Т. О. Теорія економічного аналізу : практикум . Київ : «Освіта України», 2014. 640 с.
15. Лойко В. В., Макаровська Т. П. Економіка підприємства: навч. посіб. Київ: КНУТД, 2015. 267 с.
16. Офіційний сайт державної служби статистики України URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
17. Підприємництво, торгівля та біржова діяльність: підручник / за заг. ред. д.е.н., проф. І. М. Сотник, д.е.н., проф. Л. М. Таранюка. Суми : ВТД «Університетська книга», 2018. 572 с.
18. Податковий кодекс України. (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2011, № 13-14, № 15-16, № 17, ст. 112). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
19. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 2. «Баланс». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0396-99>. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби»: Наказ Міністерства фінансів України від 27 квітня 2000 р. № 92. URL: http://vobu.ua/ukr/documents/item/nakaz-ministerstva-finansiv-ukrajini-vid-27-kvitnya-2000-r-92?app_id=23.
20. Потенціал і розвиток бізнесу: навч. посіб. / Полінкевич О. М., Шостак Л. В., Белінська Л. В., Волинець І. Г., Грицюк Н. О., Громко Л. С., Данилюк Т. І., Колосок А. М., Левченко В. П., Ліпич Л. Г., Мальцева В. В., Миськів Г. В., Мицишин І. Р., Сак Т. В., Скорук О. В., Тринчук В. В., Хілуха О. А., Шматковська Т. О., Ющишина Л. О./ за ред. О. М. Полінкевич, Л. В. Шостак. Луцьк : Вежа-Друк, 2019. 571 с.
21. Про оплату праці: Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/108/95-%D0%B2%D1%80> . (дата звернення: 24.04.2020).
22. Цивільний кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.
23. Яркіна Н. М. Економіка підприємства : навч. посіб. Вид. 2-ге перероб. і доп. К. : Видавництво Ліра-К, 2017. 600 с.
24. Чернишова Л. В. Економічний аналіз суб'єктів господарювання: перспективи розвитку Науковий вісник Одеського національного економічного університету. 2022 URL: <http://n-visnik.oneu.edu.ua/collections/2022/297/pdf/40-47.pdf>
25. Павлов К. В., Бортнік С. М., Данилюк Т. І., Лялюк А. М., Мохнюк А. М., Сак Т. В. Виробнича практика. Методичні рекомендації до виробничої практики здобувачів освіти підготовки бакалавра галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 076 «Підприємництво і торгівля» освітньо-професійної програми «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», Луцьк: 2023. 33 с.